

Szilveszter Andrea
MINDÖRÖKKÉ DICSÉRTESSÉK

- Szegény Pista papó, tán megbolondult vén korára? Húzódjon, öreg!
- dudálnak rá, hogy majd kiugrik az ember szíve. - Ne az út közepén húzza azt a szekeret! Nincs ennek se törvénye, se istene, se embere.

Pedig neki ne volna Istene? Kenyere java részét megette már, a nyolcvanat is elrúgja a következő újholddal, de nem virradt még anélkül, hogy Isten áldását ne kérte volna az előtte álló napra. Délben sem lehetett semmi olyan sürgető, hogy kalapját le ne vegye, s tekintetét az égre emelve el ne mondja az Úr angyalát. A falun végig haladva Dicsértessék a Jézus Krisztust mondott minden fészületnek. Mi több, gyermekei, unokái, sőt annak idején még az utca gyermekei is ekképpen köszöntötték papót. A hét hat napja a munkáé volt, de a vasárnapot pihenéssel és szentmisével szentelte meg. Mire hazaért a nagymiséről, Juliska néni forró húslevessel, sülttel várta, s desszert gyanánt nem volt ritka a kóttos tészta sem.

Hej, hogy megváltozott a világ! Hallja, hogy rákiáltanak, csak éppen valahol a múltban bolyongnak gondolatai. Rég nem járt a falu között, mintha legutóbb még téhen húzta ráfos szekerek döcögtek volna a kikövesedett úton, melyekre felültették az öregeket, megsegítve egy-egy szakaszon őket. Elbeszélték, ki halt meg, ki kinek udvarol. S a nap állásából tudták, hány óra körül jár. Hol van az már? Csak képzelete játszadozik vele.

Ma sem erősen akaródzott végighúzni a kicsi szekeret a falun. De valami nem hagyta nyugodni. Így hát kiment a temetőbe, beszélgetni az ő Juliskájával, s ha már így tett, vitt neki két rózsatövet, egy cirkást, mert az volt a kedvence, s egy vöröset, örök szerelme jeléül. Amúgy is a temető kápolnájában tartják a kisasszony napi búcsús misét, legyen a sírja olyan, mint amilyen éltében is volt minden körülötte, ápolt, ételtel teli. Míg összegereblyélte a sírhelyre hullt akác leveleit, s felkapálta a földet, elmesélte Juliskájának, hogy fia úgy döntött, lebontja a székely kaput.

- A székely kaput, amit ketten építettünk. Mit szólsz ehhez, Julis? Bele nem szólhatok. Vendég vagyok már, örülhetek, ha megtérnek arra

a kis időre, amit még szánt nekem a Fennvaló. Valami kövel kirakott cicomás kaput akarnak a helyére. Hogy fog az kinézni a hazatérő csíksomlyói búcsús zarándokok fogadásakor?

Legyintett egyet, homlokáról letörölte a verejtéket, el is szégyellte magát, hogy panaszkodással tölti ezt az értékes időt. Zsebéből két szál gyertyát húzott elő, meggyújtotta, s a sírkő két oldalára helyezte. Kalapjával a kezében, lehajtott fővel állt még néhány percig némán, aztán lomha, öreges mozdulatokkal a falu vége felé vette az irányt.

- Na megjött, papó? - fogadja otthon a konyhában sertepertéló menyé, Zsóka.

- Meg, fiam, meg - válaszolja. Mivel az ebédnek még illata sincs, behúzódik az egykori tisztaszoba heverőjére. Kezébe veszi a székelykalendáriumot, ákombákom betűivel belerója az előző napi időjárást: „Bertalan napja: kisütött, de csalfa volt és megcsalt.”

- Jöjjön, papó, ebédelni! - épphogy belekezdett a keresztrejtvénybe, szólítja a menyé.

Egyedül ebédel. A lucskos káposzta alig langyos. A második valami újkeletű úri nyavalya, ránézésre Julis diós darázsfészkére hasonlít, de nem édes, hanem sós. Kóstolgatja, s hamar summázza, hogy az ő foga ezt már nem járja meg. Így a levesből mer még, ezúttal egy jókora füstölt hússal.

- Jóllakott-e, papó? - kiált be a ház előtt cigarettázó Zsóka. - Igyekezzen, mert dolgom van!

- Jól, fiam, jól. Isten fizesse!

Azzal visszavonul a heverőre. Halkan csendül fel a Mária Rádió.

Másnap reggel arra ébred, hogy egy szajkó pár játszadozik az ablak alatt, tán a dióra merészkedtek ilyen közel, egyikük rá-rákoppant csőrével a párkányra. Rögtön tudja, hogy vendéget várhat. Felöltözik, s mellénye zsebébe két tízest dug.

Délután három órakor éppen az isteni irgalmasság rózsafüzérét imádkozza, amikor Bugris jókedvűen csaholni kezd. A már félig lebontott kapu felé pillant. Két szőke gyermek szalad be elől, a nagyobbik kezében kürtőskalács. Hátul kerekded, harmincas éveit elején járó édesanyjuk, Etelka, papó hatodik unokája.

- Hogy vagytok? Hogy van papó? - kérdezi Zsókatól. Talán inkább csak udvariasságból, az igazi válaszról maga akar meggyőződni. Órájára pillant. Elidőz egy keveset a tyúkokat kergető kicsikben gyönyörködve.

Papó ilyenkor imádkozik, tudja. Tiszteletben tartja. Zsóka közben kissé félvállról, mégis panaszkodva meséli: – Papóval csak a baj van. Felejt, rendetlen. Mindegy, csak az tudja, aki vele lakik.

Papó tudja, hogy Etelka mire vár. Az ima végeztével megnyitja az ajtót, mintegy jelet adva. Etelka belépik a szobába, papó szeme megtelik könnyel.

– Drága kicsi onokám! – öleli át szorososan.

Létezik közöttük egy láthatatlan kötelék, ami kölcsönös tiszteletből, elfogadásból és sok-sok emlékből lett fonva. Papó mindig is úgy tartotta, hogy Etelkából akár miniszterelnök asszony is lehetett volna. Már gyermekként sem ismert lehetetlent. Itta nagytatája minden szavát, első hallásra sajátította el a népdalokat, verseket. Bejárta a világot, mégis hazatért, s végül a legszebb szerepet vállalta, amit nő csak vállalhat. Apró kék szemével, vastagon erezett kezeivel, vaskos lábaival ifjúkori Julis mamájának szakasztott mása.

Etelka felejtethetetlen nyarakat töltött papóval a tanyán. Papó szigorú volt, de gyermekszemmel is csodálatra méltó. Nem kímélte a munkától a leányunokákat sem. Sarjúcsinálástól a pityókaszedésig, kaszálástól az aratásig, megtanította a kétkézi munka minden apró csínját-bínját. Olyan jóízűen tárta eléjük a munka örömét, hogy nem is tudták, hogy ők valójában dolgoznak. Énekszóval és kérdezz-felelekkel suhantak el a nyarak. Papó tanította meg Etelkának, miként kell a bivalykürtöt megfűjni. Azt, hogy este, lefekvéskor egy gyufát, egy kancsó vizet és egy kést kell az asztalra készíteni.

Megtanította, hogy ha a Hargita felől mennydörög, az Purutó és Burunó műve, akkor nagy idő várható. Azt, hogy a férfinak a dolga, hogy megrakja a szekeret szénával, az asszonynak pedig az, hogy tűrjön.

– Nem tudsz te túrni, olyan vagy, mint nagymámád – mondogatta Etelkának huncut mosollyal, ha nem állt elég stabilan a széna.

És ő tanította meg imádkozni.

Sokadjára is szájtátva hallgatták végig az unokák a regét arról, hogy papó még gyermekként egy este nem mosta le a kezéről a puliszkát, így egy egér éjszaka lerágta a hüvelykujjbegyét, azért csonka. Nagyon szerették azokat a történeteket, amik a katonaságról szóltak, és még inkább azokat, amik Julis mamával való szerelmüket idézték fel.

Később, amikor Etelka befejezte az egyetemet, s minden felnőtt értetlenül állt jövőbeni tervei előtt, papó ezt mondta:

- Drága kicsi onokám, én nem értem ezt a világot, de ha te így akarsz, biztosan tudom, hogy ez a jó. S én imáimban hordozlak mindennap, amíg élek.

Etelka nehéz helyzet vagy megpróbáltatás előtt állva gyakran gondolt erre a mondatra, nyugodtsággal töltötte el, és ebből merített erőt.

Óránál is többet beszélgetnek. Nyitott szívvel, elvárások nélkül. Egymás kezét fogva jönnek ki a szobából. Etelka indulásra utasítja a még mindig az udvaron játszó gyerekeket. Papó egy-egy tizlejest rejt a markukba, cserében meg kell mutatniuk, hogy tudnak keresztet vetni.

Papó imára kulcsolt kezeit a magasba emeli. Annyit jelent: - Visszavárunk! - így áll mozdulatlanul, amíg az autó el nem tűnik a kanyarban.

Kaleidoszkóp, 2023
(165 x 200 cm, linómetszet)